

สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

State of Administration for Kindergarten Level of the Schools under Surin Primary

Educational Service Area Office II

ทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย* ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์** ผศ.ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์***

*นักศึกษาลูกศรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

***อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในกรอบของเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยจำแนกตามตัวแปร สถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 685 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครูจำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าอำนาจจำแนก 1.78 - 5.86 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.907 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานงบประมาณ และ ด้านงานวิชาการ ตามลำดับ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ คือ ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นด้านงานงบประมาณ คือ สถานศึกษาควรมีงบประมาณบริหารเพียงพอ การบริหารงบประมาณคล่องตัว เป็นอิสระตรวจสอบได้ ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และ ด้านการบริหารทั่วไป คือ ควรมีการจัดระบบงานธุรการ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาครูธุรการให้มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : สภาพการจัดการศึกษา, ระดับปฐมวัย, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

Abstract : This research aimed to study and compare the opinions of the administrators and teachers towards the state of administration for kindergarten schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2 in each content framework of 4 aspects, namely : 1) academic affairs, 2) budgetary, 3) personnel administration, and 4) general affairs administration as classified by position, experience, and school size. The population utilized in this research included 685 persons of administrators and teachers under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The sample group of 358 persons consisted of 144 administrators and 214 teachers, selected by using the Krejcie & Morgan's table and stratified random sampling. The research instrument was a 3 - part questionnaire including checklist, 5 point rating scale, and open ended question with its discrimination index from 1.78-5.86 and its reliability at 0.907. The research data were collected and analyzed for percentage, mean, Standard Deviation (SD). The assumptions were tested by using t-test and One-Way ANOVA. Comparison by using Scheffe's Method was done when finding difference of mean in each aspect. Level of statistically significance was set to .05.

The results were as follows:

1. Administrators and teachers viewed the state of administration for kindergarten schools in each aspect at the high level by prioritizing its average from the highest level to the lowest level as follows: personnel administration, general affairs administration, budgetary and academic affairs administration respectively.
2. Administrators and teachers' overall opinions towards the state of administration for kindergarten schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2 were found with statistically significant different at the .05. When considering each aspect, it was found that personnel administration and general affairs administration were found with statistically significant different at the .01 but the other aspects were not different.
3. Administrators and teachers with different experience viewed the state of

administration for kindergarten schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2 both as a whole and at each aspect were not different.

4. Administrators and teachers' opinions in schools with different sizes towards the state of administration for kindergarten schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2 both as a whole and at each aspect were not different.

5. The administrators and teachers gave opinions and suggestions about the state of the administration for kindergarten schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2 at the highest level in each aspect. In terms of academic affairs administration, cooperation in education should be established. The research findings should be utilized for developing educational quality and the findings/outputs should be publicized to others schools/educational institutes and organizations. In terms of budgetary, the adequate budget should be provided for administering the schools. The budget administration should be done smoothly and it should be accountable. In terms of personnel administration, teachers and educational personnel should be praised, honored. Professional promotion should be provided. And in terms of general affairs administration, its system should be organized. The media and modern technology should be utilized. And the general affairs administration teachers should be knowledgeable, so they can conduct their work quickly and correctly in timely manner with efficiency.

Keywords : State of Administration, Kindergarten Level, Surin Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคไอที การศึกษาจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้แนะแนวทางในการพัฒนาคน ให้มีความพร้อม การศึกษาสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็น การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัย การศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาได้ตรงความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็น กระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและ พึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติเพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษา ดังกล่าว (จิระพันธ์ พูลพัฒน์ และคณะ. 2554 : 9-10)

การศึกษาปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด เมื่อเปรียบกับวัยอื่น ๆ เพราะเป็นช่วงชีวิตที่มีอัตราการ พัฒนาสูงสุด ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะได้ พัฒนาเต็มศักยภาพเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1) ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับนี้จึงเป็นการวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโต อย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐาน

ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 1)

การจัดการศึกษาปฐมวัยได้แบ่งความรับผิดชอบตามนโยบายของรัฐบาล โดยเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 ขวบ อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับเด็กอายุ 4-5 ขวบ ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีโรงเรียนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ผ่านมา แม้ว่าจะใช้หลักสูตรเดียวกัน แต่ปัจจัยพื้นฐานด้านครอบครัวและความพร้อมของหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยมีความแตกต่างกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้เต็มที่ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาปฐมวัยในชนบทต้องประสบปัญหาความขาดแคลน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้านบุคลากรครู มีปัญหาครูไม่ครบชั้น ครูขาดความรู้ความสามารถ การจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านวิชาการ ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการดำเนินการที่เหมาะสม ประกอบกับผู้ปกครองนักเรียนมีความยากจนขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรธิดาอย่างถูกต้อง คุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัยในชนบทจึงไม่ดีเท่าที่ควร (สมบัติ สิงห์คำ. 2550 : 2-3)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูที่สอนในระดับปฐมวัย เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งจำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในกรอบงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน และใช้วางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 223 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 223 คนและครูที่สอนในระดับปฐมวัย จำนวน 462 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 685 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & D.W. Morgan. 1970 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) ได้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครู จำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำ แบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าอำนาจ จำแนก ปรากฏว่าได้ค่าที่ 1.78-5.86 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตาม วิธีของครอนบาค ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.907

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปแจก กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 358 ฉบับและสามารถเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 358 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแปล ความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับของค่าเฉลี่ย

4.3 การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกได้ดังนี้

4.3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าเอฟ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ

4.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันและหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานงบประมาณและด้านงานวิชาการ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 2 ที่มีจำนวนมากที่สุดและรองลงมาในแต่ละด้านมีดังนี้

4.1 ด้านงานวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรประสานความร่วมมือในการศึกษามีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น รองลงมา คือ ควรให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยดีเด่น ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

4.2 ด้านงานงบประมาณ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สถานศึกษาควรมีงบประมาณบริหารเพียงพอ การบริหารงบประมาณคล่องตัว เป็นอิสระตรวจสอบได้ รองลงมา คือ ควรพัฒนาควบคุมดูแลพัสดุและควบคุมดูแลการใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพและเพียงพอกับการบริหารงานในโรงเรียน

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ที่มีจำนวนมากที่สุดคือควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงมา คือ ควรมีการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาของแต่ละแห่ง

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดระบบงานธุรการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาธุรการให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ควรดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงบริบทแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และบูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ภายนอก

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 2 มีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 2

สุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอีกทั้งปัจจุบันโรงเรียนได้นำหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้บริหารจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก บูรณาการเรียนรู้หลากหลายกิจกรรม บริหารงบประมาณสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ บริหารในรูปของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐพงศ์ พุดหล้า (2550 : 159-193) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เห็นว่าการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไปและด้านวิชาการตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ อึ้งสกุล (2552 : 151) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนครตามความคิดเห็นของคณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนได้นำหลักการบริหารงานบุคคลมาใช้ในการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ มีการบริหารงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้อยู่ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทำให้การบริหารงานบุคคลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของครูผู้สอนมีบทบาทหน้าที่และลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการสั่งการและบริหารจัดการภายในโรงเรียน ส่วนครูเป็นผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่ปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยในส่วนของบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปในการบริหารจัดการงานต่างๆ ในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติมากกว่าครูจากลักษณะภาระงานดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละโรงเรียนได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริหารบุคคลและการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ศรีสด (2552 : 125 -130) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยได้เปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นแตกต่างกับครูพี่เลี้ยง เป็นต้น

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนคล้ายคลึงกันถึงแม้จะมีบริบทและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันแต่มีการบริหารจัดการตามสภาพที่เกิดขึ้นตามขอบข่าย และภารกิจการบริหารงานในโรงเรียนที่ชัดเจนโดยทุกโรงเรียนมีการปฏิบัติและดำเนินการพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพคล้ายคลึงกัน จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีความคิดเห็นจำนวนมากที่สุด คือ ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนโดยทั่วไปมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในชุมชนและหน่วยงานภายนอกและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาค่อนข้างน้อย และนอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์ผู้เรียนและทำวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในประเด็นนี้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ด้านงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการประสานความร่วมมือในการศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ด้านวิจัยโดยนำปัญหาที่แท้จริงมาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและควรเผยแพร่ผลการวิจัยตลอดจนขยายผลการดำเนินงานเผยแพร่สู่ชุมชนและหน่วยงานภายนอก
2. ด้านงานงบประมาณ โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารโรงเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ในการจัดหา

งบประมาณมาใช้พัฒนาโรงเรียนเพิ่มเติมและมีการประเมินผลและติดตามการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับ ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาของแต่ละแห่ง

4. ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรมีการจัดระบบงานธุรการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนา ครูธุรการให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูและผู้ปกครองนักเรียนหรือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ ในเขตอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

คำสี ลือภูเขียว. (2549). การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

จีระพันธ์ พูลพัฒน์ และคณะ. (2554). ปฐมวัย ชุดฝึกอบรมครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

จุฑารัตน์ ศรีสด. (2552). สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร การศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ณัฐพงศ์ พุดหล้า. (2550). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

สมบัติ สิงห์คำ. (2550). ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แนวดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). เด็กก่อนวัยเรียนกับการเรียนรู้ : ทฤษฎีและหลักสำคัญบาง ประการ. กรุงเทพฯ : เจริญผล.

สุดารัตน์ อึ้งสกุล. (2552). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.